

УДК 553.984; 553.985.1

ТЮБКАРАГАНСКАЯ МЕГАНТИКЛИНАЛЬ: ПЕРСПЕКТИВНЫЕ ОБЪЕКТЫ ДЛЯ КОМПЛЕКСНОГО ОСВОЕНИЯ НЕФТЕБИТУМИНОЗНЫХ ПОРОД, ПРИРОДНЫХ БИТУМОВ И ТЯЖЕЛЫХ НЕФТЕЙ

Н.К. НАДИРОВ,
академик

Национальной академии наук РК,
Национальной инженерной академии РК

М.С. ТРОХИМЕНКО,*

академический советник
Национальной инженерной академии РК

Национальная инженерная академия Республики Казахстан,
Республика Казахстан, 050010, г. Алматы, ул. Богенбай батыра, 80

Тюбкараганская мегантиклиналь – это тектонический элемент Маньышлакской системы дислокаций. На локальных структурах, осложняющих мегаструктуру, известны проявления природных битумов и высоковязких нефтей, детально разведано одно месторождение нефтебитуминозных пород и два месторождения тяжелых нефтей; открыто, но не разведано одно месторождение природных битумов.

Основываясь на результатах исследований, проведенных под эгидой Национальной инженерной академии РК, представлены: изученность, история открытия, геологическое строение, характеристика проявлений и скоплений нефтебитуминозных пород, природных битумов и тяжелых нефтей. Высказаны соображения о необходимости детальной ревизии результатов всех ранее проведенных поисково-разведочных работ для определения ресурсной базы всех источников углеводородного сырья с целью комплексного освоения.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: Маньышлакская система дислокаций, Тюбкараганская мегантиклиналь, локальная структура, месторождение, нефтебитуминозная порода, природный битум, тяжелая высоковязкая нефть, запасы, ресурсы, изученность, рекомендации, перспективы доизучения, комплексное освоение

ТҮБҚАРАҒАН МЕГАНТИКЛИНАЛІ: МҰНАЙБИТУМДЫ ЖЫНЫСТАРДЫ, ТАБИҒИ БИТУМДАРДЫ ЖӘНЕ АУЫР МҰНАЙЛАРДЫ КЕШЕНДІ ИГЕРУГЕ АРНАЛҒАН ПЕРСПЕКТИВТІ НЫСАНДАР

Н.К. НӘДІРОВ, ҚР Ұлттық ғылым академиясының академигі, Қазақстан Республикасының Ұлттық инженерлік академиясының академигі

М.С. ТРОХИМЕНКО,* академиялық кеңесшісі Қазақстан Республикасының Ұлттық инженерлік академиясының

Қазақстан Республикасының Ұлттық инженерлік академия,
Қазақстан Республикасы, 050010, Алматы қ., Бөгенбай батыр көш., 80

Түбқараған мегантиклиналі – бұл Маңғышлақ жүйесіне жайғасқан тектоникалық элемент. Мегақұрылымдарды қиындататын жергілікті құрылымдарда табиғи битум мен тұтқырлығы жоғары мұнай пайда болатыны белгілі, мұнайбитумды жыныстардың бір кен орны және екі ауыр мұнай кен орны егжей-тегжейлі барланған; табиғи битумдардың бір кен орны ашық, бірақ әлі барланбаған. ҚР Ұлттық инженерлік академиясының қолдауымен жүргізген зерттеулер нәтижелерін негізге ала отырып ұсынылғандар: зерттелуі; ашылу тарихы; геологиялық құрылымы; мұнайбитумды жыныстардың, табиғи битумдардың және ауыр мұнайлардың құбылыстары мен шоғырлануының сипаттамасы. Кешенді игеру мақсатында көмірсутек шикізат көздерінің ресурстық базасын анықтау үшін бұрын жүргізілген барлық іздестіру-барлау жұмыстарының нәтижелерін егжей-тегжейлі тексеру қажеттігі туралы пайымдаулар айтылды.

КІЛТТІК СӨЗДЕР: Маңғышлақ жүйесіне жайғасу, Түбқараған мегантиклиналі, жергілікті құрылым, кен орын, мұнайбитумды жыныс, табиғи битум, тұтқырлығы жоғары ауыр мұнай, қорлар, ресурстар, зерттелу, ұсынымдар, алдын ала зерттеу перспективі, кешенді игеру.

TYUBKARAGAN MEGA-ANTICLINE: PROMISING FACILITIES FOR INTEGRATED DEVELOPMENT OF OIL&BITUMEN ROCKS, NATURAL BITUMEN AND HEAVY OILS

N.K. NADIROV, academician of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan, academician of National Engineering Academy of the RoK

M.S. TROKHIMENKO,* Academic counselor of National Engineering Academy of the RoK

National Engineering Academy of Kazakhstan,
80, Bogenbai batyr str., Almaty, Republic of Kazakhstan, 050010

Tyubkaragan mega-anticline is a tectonic element of Mangyshlak dislocation system. The local structures, complicating the mega-structure, have the manifestations of natural bitumen and viscous crude; one oil bitumen field and two fields with heavy crude oil are explored in details; one natural bitumen field was discovered, but not yet explored. Based on the results of studies conducted under the auspices of the National Engineering Academy of the Republic of Kazakhstan, are: knowledge; history of discovery; geological structure; characteristic manifestations and clusters of oil bitumen rocks, natural bitumen and heavy oil. Ideas on the need for a detailed audit of the results of all prior exploration to determine the resource base of all sources of hydrocarbon raw materials, with a view to integrated management.

KEY WORDS: Mangyshlak dislocation system, Tyubkaragan mega-anticline, local structure, field, oil & bitumen rock, natural bitumen, heavy oil, high reserves, resources, and geophysical data, recommendations, additional exploration prospects, integrated management.

Читайте далее в журнале «Нефть и газ», №6, 2017 год